

Odmiany czasu

Bożena Czubak, Jarosław Kozłowski

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

Odmiany czasu

Jarosław Kozłowski

Odmiany czasu to projekt przekształcenia wnętrza Pawilonu Polonia w przestrzeń doświadczania czasu, miejsce, w którym proste pytanie o czas (która godzina?) nabiera retorycznego charakteru.

Proponowany projekt zakłada stworzenie monumentalnej instalacji typu *site-specific* harmonijnie wpisującej się w zastaną architekturę pawilonu. Ściany wnętrza wypełnione będą setkami budzików rozmieszczonych w rytmiczny sposób, którego regularność zostanie zakłócona indywidualnymi, zmieniającymi się rytмами każdego z urządzeń poruszających się według własnych miar czasu. Wyrastające ze ścian, w różnych kształtach i kolorach, współczesne i archaiczne budziki „chodzące” i tykające w odmiennych rytmach będą wprawiały całe wnętrze w ruch trwających w nim czasów. Jednostajny dźwięk tykania unoszący się w otoczeniu ścian pulsujących ruchem budzików (wskazówek) będzie się składał na *mise-en-scène*, w której odpowiedzią na pytanie o abstrakcyjną kategorię czasu jest sposób jego doświadczania.

Instalacja z setek tykających budzików będzie wyprowadzać doświadczenie widzów poza percepcję wzrokową. Unoszący się w przestrzeni szum akustyczny dający efekt zwany białym szumem, obejmuje szeroki zakres dźwięków generujących jednostajny dźwięk o równej intensywności wykorzystywany w technikach relaksacyjnych i terapeutycznych. Oddziaływanie wizualne i dźwiękowe będzie sytuować odbiorców w swego rodzaju immersyjnej przestrzeni, w której zmysłowe doświadczanie czasu staje się doświadczaniem siebie.

W scenariuszu rozpisany na setki budzików chodzących według własnych czasów, w części z referencjami do ich dawnych właścicieli/użytkowników reprezentować będą one czas personalny, inaczej mówiąc historię w wymiarze indywidualnym. W myśl „cichej umowy” Waltera Benjamina zalecającego raczej pielęgnowanie pamięci niż uwiecznianie historii, setki osobistych budzików, prywatnych mierników czasu będą zagłuszać w pawilonie autorytet "czasu historycznego" na rzecz czasów i pamięci jednostkowych i ich alternatywnych narracji.

Budziki wskazujące różne godziny, minuty, sekundy będą relatywizowały oficjalne miary czasu i podziały na strefy geograficzne. Pawilon Polonia mieściłby w sobie ok. 1600 budzików pochodzących z różnych miejsc świata, zbiór czasów różnych lokalności ale postrzeganych w globalnej perspektywie. Byłby to zbiór odnoszący się tyleż do przeszłości, co do teraźniejszości wybrzmiewającej dźwiękami tykających budzików; przestrzenią pamięci i trwania czasów.¹

W *Odmianach czasu* rozwijane będą wątki podejmowane we wcześniejszych realizacjach Jarosława Kozłowskiego, m.in. spektakularnych instalacjach, jak *Personal Files* (1993) w przestrzeniach dawnego archiwum, Haga; *Akta osobowe II* (1997) w Muzeum Narodowym, Poznań; *Time Vacuum* (1999) w Arbaer Museum, Reykjavik; *Cysterna czasu* (2006) w CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa; *Biblioteka czasu* (2007) w Muzeum Okręgowym, Kalisz czy *Archiwum czasu* (2017) w Fundacji Profile, Warszawa. We wszystkich tych realizacjach czas rozpatrywany był w jego różnych odmianach (czasu biologicznego, egzystencjalnego, metafizycznego, astronomicznego, instytucjonalnego) i w relacji do miejsca, jego historii, filozofii i polityki.

Mottem do instalacji prezentowanej w Pawilonie Polonia podczas Biennale Sztuki byłoby pytanie postawione przez artystę w 1977 r.: „A czas sztuki – jakimi chronometrami mierzyć jej aktualność?”

¹ W posiadaniu artysty znajduje się ok. 900 budzików w większości przekazywanych mu przez dawnych właścicieli. Ok. 700 zostało zgromadzonych poprzez pozyskiwanie od różnych osób i kupowanie na pchlich targach.

Time Declensions

Jarosław Kozłowski

Time Declensions is a project to transform the interior of the Polonia Pavilion into a space for experiencing time, a place where the simple question of time (*what time is it?*) takes on a rhetorical character.

The proposed project involves the creation of a monumental site-specific installation that harmoniously fits into the existing architecture of the pavilion. The interior walls will be filled with hundreds of alarm clocks arranged in a rhythmic pattern, the regularity of which will be disrupted by the individual, changing rhythms of each device, moving according to its own time measurement. The wall-mounted alarm clocks, in various shapes and colors, modern and archaic, going and ticking to different rhythms, will set the entire interior in motion of the different times. The monotonous ticking sound, hovering amidst walls pulsating with the movement of the alarm-clock hands, will comprise a *mise-en-scène* in which the answer to the question of the abstract category of time lies in the way it is experienced.

An installation of hundreds of ticking alarm clocks will expand the audience's experience beyond visual perception. The acoustic noise, known as white noise, encompasses a wide range of sounds generating a monotonous sound of equal intensity used in relaxation and therapeutic techniques. The visual and aural impact will place viewers in a kind of immersive space in which the sensory experience of time becomes an experience of self.

In a scenario written for hundreds of alarm clocks, each clocking according to its own time, some with references to their former owners/users, they will represent personal time, or rather, history on an individual level. In keeping with Walter Benjamin's "tacit agreement," which advocates cultivating memory rather than perpetuating history, hundreds of personal alarm clocks and private timekeepers will drown out the authority of "historical time" in the pavilion in favor of individual times and memories, and their alternative narratives.

Alarm clocks indicating different hours, minutes, and seconds will relativize official time measurements and geographical divisions. The Polonia Pavilion would house approximately 1600 alarm clocks from various parts of the world, a collection of times from different localities, yet viewed from a global perspective. This would be a collection that would refer as much to the past as to the present, resounding with the sounds of ticking alarm clocks; a space of memory and the duration of time.¹

Time Declensions will develop themes explored in Jarosław Kozłowski's earlier projects, including spectacular installations, such as *Personal Files* (1993) in the former archives of The Hague, *Personal Files II* (1997) at the National Museum in Poznań, *Vacuum* (1999) at the Arbaer Museum in Reykjavik, *Time Cistern* (2006) at the Center for Contemporary Art in Warsaw, *Time Library* (2007) at the District Museum in Kalisz, and *Time Archive* (2017) at the Profile Foundation in Warsaw. In all of these projects, time was considered in its various forms (biological, existential, metaphysical, astronomical, institutional time) and in relation to the place, its history, philosophy, and politics.

The motto for the installation presented in the Polonia Pavilion during the Biennale would be the question posed by the artist in 1977: "And the time of art – what chronometers should we use to measure its relevance?"

¹ The artist owns approximately 900 alarm clocks, most of which were passed down to him by their previous owners, 700 alarm clocks would be acquired through sourcing from various individuals and at flea markets.

